

Kansainvälinen yhteistyö hoitotyön prekaarien ulottuvuuksien kartoittamiseksi

Työntekijäpulan lisäksi hoitoalalla yleistyvät prekaarit työsuhteet ja työolot, jotka johtuvat jatkuvista tiukoista säästötoimista, terveys- ja sosiaalipalveluiden yksityistämisestä ja kasvavasta työtaakasta. Prekaarityö on moniulotteinen ilmiö, jossa ongelmia kohdistuu työsuhteiden keston, työntekijän valtuuksiin ja ammatilliseen järjestäytymisoikeuteen, palkkatasoon, haavoittuvaan asemaan, työntekijän oikeuksiin ja vaikuttamismahdollisuuksiin ja oikeuksien toteutumiseen työpaikalla.

Hankkeessa kerättiin kyselyaineisto olemassa olevaa prekaarityön mittaria muokkaamalla sosiaali- ja terveysalojen työntekijöitä edustavan ammattiliiton jäseniltä (n=4575) keväällä 2023. Vastaavaa aineistoa kerätään myös Belgiassa niin ikään hoitotyöntekijöitä edustavien ammattiliittojen kautta. Kyselyssä oli lisäksi mm. mielenterveyttä, väkivallan kokemista, eettistä stressiä ja psykologista turvallisuutta käsitteleviä kysymyksiä. Avoimella kysymyksellä kerättiin laadullista aineistoa em. teemoista (586 vastausta). Prekaarityön mittaria (Employment Precariousness Scale) muokattiin paremmin soveltuvaksi hoitotyöhön. Prekaarityön osalueiden yhteyttä mielenterveyteen analysoitiin regressioanalyysillä.

Tulokset osoittavat, että prekaarityö on todellinen huolenaihe hoitotyössä, johon on puututtava organisaatioissa ja päätöksenteossa. Ulottuvuuksista korostuivat puutteet täydennyskoulutuksen toteutumisessa ja työtehtäviin ja -aikoihin vaikuttamisen mahdollisuuksissa. Erityisesti haavoittuvuus oli negatiivisesti yhteydessä mielenterveyteen, mutta toisaalta väliaikaisuus, eli lyhyet työsuhteet, olivat positiivisesti yhteydessä mielenterveyteen. Haavoittuvuuden kokeminen huonon johtamisen tuloksena on tekijä, johon lienee helpoin puuttua esihenkilöiden tietoisuutta ja koulutusta lisäämällä. Myös työntekijöiden lakisääteisistä oikeuksista on pidettävä kiinni ja etenkin nuorille työntekijöille tulee kertoa heidän oikeuksistaan.

Prekaarityötä hoitoalalla on tutkittu toistaiseksi vähän, eikä sen erityisulottuvuuksia ole aiemmin määritelty. Prekaarityön ulottuvuudet hoitotyössä pystytään mittarin avulla täsmällisesti osoittamaan, jolloin kehittämistoimia voidaan suunnata näyttöön perustuen. Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää laajalti hyvinvointialueilla ja organisaatioissa, kun kehitetään eettisesti kestävää ja hyvinvointia tukevaa hoitotyötä, jolla on veto- ja pitovoimaa.